

Forms, methods and means of detecting, assessing and anticipating information security threats to Ukraine

DOI 10.511369/2707-7276-2024-1(37)-13

УДК 004.785.5

ТИКВА Володимир Леонідович

ВПЛИВ МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ НА ФОРМУВАННЯ СУСПІЛЬНОЇ ДУМКИ

В умовах сьогодення інтернет все активніше й частіше використовується для здійснення різнопланових інформаційних впливів. Глобальна мережа надає широкі можливості для формування громадської думки, ознайомлення спільноти з політичними, економічними та військовими рішеннями, впливу на інформаційні ресурси недружніх країн і поширення спеціально підготовленої інформації, зокрема й викривленої.

Медіазасоби також усе більше переходять в інтернет, створюючи власні сайти та розміщуючи там інформацію. Чимала кількість медіа вже не друкується, а виходить лише в електронному вигляді. Водночас усе більше поширюються сервіси соціальних мереж.

У статті розглядаються можливості інтернету та дедалі його зростаючий вплив на користувачів, що сприяють формуванню нового цифрового публічного простору, який надає суспільству змогу контролювати владу, у режимі онлайн висловлювати свої думки із найважливіших питань за допомогою нових цифрових каналів комунікації й відповідно значною мірою впливати на соціальні та політичні процеси в державі.

Водночас інтернет дає можливість отримувати і зворотній зв'язок від користувачів інформації. Усе зазначене вище сприяло виходу інтернету на передові позиції та частішому його обранню як інструменту для проведення інформаційних кампаній.

Разом із перевагами використання інтернету для інформаційно-психологічного впливу аналізуються його недоліки. Досліджуються місце та вплив мережі Інтернет на суспільну свідомість і формування суспільної думки. Розкриваються сутність, форми й методи деструктивних інформаційних впливів у соціальних мережах. Визначається рівень викликів і загроз у контексті інформаційної безпеки людини, суспільства та держави.

Ключові слова: засоби комунікації, маніпулятивний вплив, обробка інформації, пропаганда, соціальні мережі, суспільне мислення, технічні можливості.

Постановка проблеми. У ХХІ столітті інформація перетворилася на глобальний ресурс людства та є на сьогодні одним з основних інструментів не тільки політичних еліт, а й суспільства загалом, що привело до нового усвідомлення національної безпеки країни в інформаційній сфері. Адже інформаційний вплив на поведінку

людини відіграє важливу роль у посиленні елементів невизначеності й нестабільності в інформаційно-психологічному середовищі будь-якої країни.

Із розвитком сучасних засобів комунікації та обробки інформації утворився принципово новий рівень існування людства, що зумовило появу грандіозного проєкту об'єднання

© Тиква В. Л., 2024

Форми, методи і засоби виявлення, оцінювання і прогнозування загроз інформаційній безпеці України

національних інформаційних і телекомунікаційних систем у глобальну інформаційну інфраструктуру. Значне місце в ній посідає саме інтернет як один із засобів інформаційного впливу, роль якого з кожним днем лише зростає. Глобальна мережа стала одним із найзручніших каналів поширення інформації в сучасному світі. Прогрес інформаційних технологій зробив можливим одночасне сприйняття великих обсягів інформації в режимі on-line.

Однак, чи слід вважати інтернет медіазасобом?

Вітчизняне законодавство відносить до медіа телебачення, радіомовлення та друковані видання. У законах України «Про медіа», «Про державну підтримку медіа, гарантії професійної діяльності та соціальний захист журналістів» узагалі не згадується інтернет.

Визначення інтернету дається в Законі України «Про електронні комунікації»: «інтернет – глобальна комп'ютерна мережа, що надає різноманітні комунікаційні та інформаційні послуги і складається з менших комп'ютерних мереж, об'єднаних з допомогою стандартизованих комунікаційних протоколів, основним з яких є IP-інтернет-протокол».

І хоча багато фахівців вважає, що за всіма ознаками інтернет слід додати до переліку медіа, проте на сьогодні він до них офіційно не належить.

Упродовж тривалого часу найпоширенішим і найефективнішим серед медіа засобом маніпулятивного впливу було телебачення, яке значно випереджало друковані медіа.

Однак завдяки стрімкому розвитку в усьому світі та можливостям із передачі текстової та іншої інфор-

мації інтернет наздогнав телебачення, а в деяких сегментах і обігнав його, не кажучи вже про друковані медіа як засіб отримання інформації. Хоча Україна зробила за останні 10 років прорив у поширенні швидкісного інтернету й наздогнала багато європейських країн, проте ще залишаються території, де його немає. Здебільшого в сільській місцевості.

Тому, вважаючи, що на сьогодні неможливо роз'єднати друковані медіа, телебачення, інтернет і той фактор, що їхній вплив на людину практично завжди поєднується, будемо розглядати цей вплив у комплексі як вплив інтернет-медіа.

Факторами, що найбільше впливають на функціонування інтернет-медіа, на сучасному етапі є: правова регламентація їхнього статусу, комерційний характер їхньої діяльності, політика власників і вплив із боку держави. Останні два фактори потенційно можуть бути використані в інтересах забезпечення інформаційної безпеки держави.

Водночас до цього часу не вирішена повністю проблема врегулювання законодавцем функціонування інтернету. Будь-хто може створити власний вебсайт, зареєструвати його як в Україні, так і в іншій країні світу та розміщувати на ньому будь-яку інформацію. Хоча для розміщення такої інформації необов'язково створювати вебсайт, є багато інших можливостей для її розміщення та поширення, зокрема соціальні мережі тощо.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематику впливу мережі Інтернет на суспільну свідомість та його наслідків розглядали такі віт-

Forms, methods and means of detecting, assessing and anticipating information security threats to Ukraine

чизняні фахівці: С. Гнатюк, Д. Дубов, Д. Іванченко, О. Климчук, О. Корченко, Д. Мельник, М. Ожеван, В. Панченко, С. Петров, М. Погорецький, Г. Ронін, А. Соловйов, Н. Ткачук, О. Тихомиров, В. Харченко, Н. Швець та інші. Правові засади розвитку інформаційного суспільства докладно вивчали В. Ліпкан, І. Сопілко, В. Кір'ян [1], загрози інформаційній безпеці України – М. Галамба [5], питання безпекової синергетики – І. Грабар, Р. Гришук, К. Молодецька [6], аспекти світової гібридної війни – В. Горбулін [9].

Однак аналіз їхніх наукових праць показав, що на сьогодні ще недостатньо висвітлено аспекти щодо механізму впливу інтернету на формування суспільної думки, суспільну свідомість і його можливі наслідки.

Метою статті є проведення аналізу ризиків і загроз, що пов'язані з функціонуванням мережі Інтернет, та наслідків їхнього впливу на суспільну свідомість і формування суспільної думки.

Виклад основного матеріалу. У 2010 році експерти з Массачусетського технологічного інституту склали перелік 25 найвизначніших винаходів людства за останні 25 років. Серед них перше місце посіла глобальна мережа Інтернет, а такий додаток як електронна пошта – п'яте. За даними Internet Usage Statistics (2011), середньостатистична аудиторія мережі на 31 березня 2011 року становила 1 796 270 108 осіб. Якщо цю цифру порівняти з кількістю жителів земної кулі (а це трохи більше 6,8 млрд), то можна зробити висновок, що кожен шостий став її користувачем. Отже,

вперше в історії людства інтернет дав можливість не тільки зв'язати людей між собою, а кожного – з наявними інформаційними ресурсами всього світу, але й використати в маніпулятивних цілях увесь цей масив і комунікативний потенціал інтернету [1, с. 84].

Історія інтернету розпочалася з винаходу електронної пошти. У 1968 році в США був покладений старт військовій комп'ютерній мережі Arpanet. Назва була складена з аббревіатури ARPA (Advanced Research Projects Agency – Агентство перспективних досліджень) і слова «net», тобто «мережа». Через рік запрацювали перші чотири вузли – в університетах Лос-Анджелеса, Санта-Барбари й Стенфордському інституті. Незабаром після старту Arpanet з'явилася невелика програма, що дала змогу всім працівникам на одній і тій же машині писати повідомлення для інших користувачів цього ж комп'ютера в один текстовий файл один за одним, а також читати написане колегами. Вийшов певний аналог сучасної «книги відвідувачів» і мережевих форумів. Програма була названа SndMsg, тобто Send Message, а файл, що зберігає повідомлення, – «поштова скринька». Паралельно із Send Message розроблялася й програма обміну інформаційними масивами між різними комп'ютерами Arpanet. Наприкінці 1971 року програміст Р. Томлінсон із фірми, що займалася розробкою Arpanet, створив програму, яка виконувала ті самі функції, що й Send Message, але не в локальному комп'ютері, а у віддаленому. Такими були етапи комунікативного минулого електронної пошти. На той час мережа складалася з 23 комп'ютерів,

Форми, методи і засоби виявлення, оцінювання і прогнозування загроз інформаційній безпеці України

об'єднаних у 15 вузлів. У процесі роботи з програмою кожному користувачеві локальної машини присвоювалася адреса, що складалася з його імені та мережевого імені його комп'ютера, розділених позначкою «@». Цей знак розробник використовував замість прийменника «at» (на), тобто вираз user@machine означає: користувач такий-то на комп'ютері такому-то. Таким чином місцезнаходження «поштової скриньки» кожного користувача Agranet ставало чітко визначеним, що дало можливість легко здійснювати обмін повідомленнями [2, с. 28].

Однак для усвідомлення перетворення мережі Agranet на Інтернет потрібно було значно більше часу. Перше визначення терміна «Інтернет» запропонувала Федеральна мережева Рада США в 1995 році: «Інтернет – це частина глобальної інформаційної системи, що логічно пов'язана з нею унітарною адресою, заснованою на IP-протоколі або на його перспективних розширеннях; може підтримувати комунікації, використовуючи Transmission Control Protocol / Internet Protocol (TCP/IP) або його поступові розширення й/або спільні протоколи; надає, використовує й (або) робить доступними (для всіх або конфіденційно) сервіси високого рівня, що базуються на комунікаціях і пов'язані з ними інфраструктурі».

Водночас із тим, як суспільство просувалося від суто інформаційної складової в бік інформаційно-комунікативної, змінювалося й усвідомлення суті інтернету. У сучасній науковій літературі є безліч визначень інтернету,

кожне з них виокремлює певні умови здійснення можливих маніпуляцій.

1. *Дешевизна й швидкість поширення інформації, а отже, технологічно вигідні умови для здійснення маніпулювань.* «Інтернет – це ланцюг комп'ютерних мереж, які можна розглядати як найпростіші й дешеві засоби обміну електронною інформацією між бізнесом й усім іншим світом» (Е. Муртазін).

2. *Децентралізація, а отже, можливість приховати реальні першоджерела маніпулятивних впливів, проводити інформаційні кампанії одночасно в кількох мережевих ресурсах, у різних жанрах і серед різних мережевих співтовариств.* «Інтернет – глобальна, сильно децентралізована мережа, що не має єдиного керівного центру. Фізичні мережі, з яких складається Інтернет, утворюють ієрархію, вищий рівень якої посідатимуть високошвидкісні магістральні мережі» (Е. Кролл).

3. *Можливість реалізації масштабних маніпулятивних впливів, використання наявних ресурсів гіпертексту для прокладання оптимальних маршрутів маніпулятивних кампаній.* «Інтернет – це глобальна комп'ютерна мережа, що поєднує мільйони комп'ютерів з усього світу. Якщо на Інтернет дивитися оком користувача, то складеться враження, що він становить глобальні засоби обміну інформацією як якась інформаційна супермагістраль» (О. Путилова).

4. *Безкарність, високий рівень анонімності маніпуляторів, прихований вплив на мережеві співтовариства й окремого користувача в інтернеті.*

Forms, methods and means of detecting, assessing and anticipating information security threats to Ukraine

«Всесвітня мережа схожа на павутиння з лісових стежок, де кожен може заблукати в самі нетрі й робити там те, що йому заманеться» (О. Биккулов).

5. *Можливість проведення експертизи в мережі, інтернет як платформа обговорення питань (вирішення проблем) однодумцями.* Деякі структури й організації ігнорують цей потенціал, ураховуючи, що він може мати позитивний і негативний характер. «Інтернет – це величезний ресурс для проведення різного роду експертиз і перевірок, для встановлення онлайнової взаємодії з потужною групою спостерігачів» (Д. Філіппс).

6. *Технічні можливості інтернету дають змогу не тільки створювати мережеві спільноти та впливати на споживачів інформації, але й проводити моніторинг, визначаючи їхній характер і спрямування, а також адреси поширювачів певної інформації.* «Інтернет – це будь-який набір окремих у фізичному сенсі мереж, об'єднаних між собою єдиним протоколом IP, що дозволяє ставитися до них як до одного логічного ланцюга. Інтернет утворює глобальний інформаційний простір, надаючи фізичну основу для Всесвітньої павутини й безлічі систем (протоколів) передачі даних» (О. Горошко).

7. *З погляду соціальної взаємодії* інтернет становить глобальну соціально-комунікаційну комп'ютерну мережу, призначену для задоволення особистісних, комунікативних потреб за рахунок можливостей телекомунікаційних технологій [3, с. 319].

У процесі дослідження визначено, що для здійснення маніпулятивного впливу будь-якого спрямування в

інтернеті важливими є наявність і дія таких факторів:

- глобального комунікаційного каналу, що дає можливість передавання потоків мультимедійної інформації у світовому вимірі;

- великого архіву, інформаційного агентства, що дає змогу отримати практично будь-яку інформацію. За даними фахівців Пентагону, у мережі можна виявити до 75 % інформації, яку вважають секретною та надсекретною;

- додаткового засобу соціалізації, самопрезентації, самопіару особистості, соціальної групи шляхом комунікування із зацікавленими особами (групами) («всепланетний клуб ділових і дозвільних партнерів» (О. Соколов));

- простору комунікативної діяльності, що змінив відносини з аудиторією і трансформував наявні раніше комунікативні практики.

Інтернет передав у руки користувачів, які володіють мобільними гаджетами, усі інструменти та способи комунікації, які колись були безроздільною «вотчиною» кількох груп професій [4, с. 102].

У теперішній час потенціал віртуальних спільнот, що об'єднуються в соціальних мережах за своїми поглядами, на інших ресурсах інтернету, є достатнім, щоби з їхньою допомогою влаштувати загальнонаціональну акцію, повномасштабний соціальний катаклізм в одній або декількох країнах, організувати політичний або громадський спротив тощо.

Спостереження за інтенсивністю впливу віртуальних спільнот на свідомість користувачів переконливо свідчить про необхідність посиленої

Форми, методи і засоби виявлення, оцінювання і прогнозування загроз інформаційній безпеці України

уваги з боку держави до характеру діяльності й розвитку соціальних мереж. Водночас, така увага не повинна зазіхати на права людини, зафіксовані в чинному законодавстві.

Зростання тиску інформаційної хвилі зумовлює необхідність застосування нових методів і засобів комунікації, а інколи й у буквальному сенсі виживання людини як особистості та активного соціального суб'єкта в сучасному суспільстві. Тому й активізуються пошук і поступове об'єднання груп людей, які мають спільні погляди, інтереси тощо. Найкращим засобом для цього на сьогодні є безперечно інтернет.

При цьому відбувається взаємодія психіки людини з інформаційним «оточенням», що відрізняється вираженою специфікою та не має аналогів в інших засобах комунікації [5].

Основною та пріоритетною ціллю інформаційного впливу є користувач, його психіка. Тому інформаційно-психологічну безпеку слід розглядати як стан захищеності людини, різних соціальних груп та об'єднань від деструктивних дій і впливів, які можуть проти їхніх волі та намірів змінити психічні стани й психологічні характеристики особистості, трансформувати її поведінку й обмежувати свободу вибору. Це зумовлює потребу переосмислення інформаційних відносин, а також деяких інших соціально-психологічних процесів та явищ у сучасному суспільстві [6].

На особистість, як активний соціальний суб'єкт, її психіку напямучи опосередковано впливають інформаційні чинники, що трансформуються через її поведінку та діяльність (без-

діяльність), чинять негативний, дисфункційний вплив на її життя.

До основних загроз інформаційно-психологічній безпеці належать потенційно шкідливі наслідки інформаційно-психологічного впливу, які відображаються в таких формах:

- завдання шкоди здоров'ю людини;
- блокування на неусвідомленому рівні волі, волевиявлення особи, штучне нав'язування їй синдрому залежності;
- втрата здатності особи щодо своєї культурної, політичної, моральної самоідентифікації;
- маніпуляція суспільним мисленням;
- руйнування єдиного інформаційного й духовного стрижня країни, багаторічних устроїв суспільства та суспільної моральності, а також порушення інших життєво важливих інтересів людини, суспільства, держави [7, с. 91].

Наприклад, приховане пропагування насильства, жорстокості, вседозволеності, порнографії тощо в медіа, комп'ютерних іграх, мережі Інтернет призводить до неусвідомленого бажання в підлітків і молоді, дорослих із нестійкою психікою копіювати запропоновані моделі поведінки. Такий вид пропаганди знижує рівень порогових обмежень і правових заборон, що разом з іншими обставинами відкриває шлях для вчинення низки правопорушень. Це спричиняє непоправну шкоду не тільки окремій людині, а й в цілому національним інтересам країни.

Отже, джерелом інформаційно-психологічної небезпеки є частина ін-

Forms, methods and means of detecting, assessing and anticipating information security threats to Ukraine

формаційного середовища, яке через визначені причини відображає спотворливо реалії, вводить особистість в оману, засліплює її ілюзією.

Як зазначають фахівці, інформаційно-психологічні загрози зумовлені розробкою, виготовленням, використанням і розповсюдженням суб'єктами деструктивних інформаційно-психологічних впливів, спеціальних засобів і методів.

На їхню думку, у сучасному розумінні безпеки в контексті врахування інтересів особистості, суспільства й держави виокремлюється завдання з розгляду нового аспекту цієї проблеми – інформаційно-психологічної безпеки людини. В інформаційному середовищі, що являє собою складне системне утворення, звертає на себе увагу процесуальний чинник як найдинамічніша і змінна його частина – інформаційно-комунікативні процеси, що активно впливають на індивідуальну, групову та суспільну психологію (індивідуальну, групову, масову свідомість) [8, с. 10].

Із активізацією процесу маніпулювання інформаційним середовищем відбуваються зміни в духовній сфері суспільства, деформація та деструкція якої проявляються у формі соціальної та психоемоційної напруженості, спотворених норм, збочених соціальних стереотипів і настанов, неприродних та оманливих орієнтацій і цінностей. Це відповідно впливає на стан і процеси в усіх державотвірних сферах суспільного життя, зокрема політичній та економічній.

Одним із головних пріоритетів України є прагнення побудувати орієнтоване на інтереси людей, відкрите

для всіх і спрямоване на розвиток інформаційне суспільство, у якому кожен міг би створювати й накопичувати інформацію та знання, мати до них вільний доступ, користуватися та обмінюватися ними, щоб надати можливість кожній людині повною мірою реалізувати свій потенціал, сприяючи суспільному й особистісному розвитку та підвищуючи якість життя.

В Україні своя історія розвитку базових засад інформаційного суспільства: діяльність всесвітньо відомої школи кібернетики; формування на початку 90-х років минулого століття концепції та програми інформатизації; створення різноманітних інформаційно-комунікаційних технологій і загальнодержавних інформаційно-аналітичних систем різного рівня та призначення.

Кардинально вплинули на розвиток інформаційного простору в останні п'ять років пряме воєнне вторгнення РФ в Україну та пандемія COVID-19. Ці обставини зумовили посилення ролі соціальних мереж у світовому інформаційному просторі, їхнього впливу на внутрішню та зовнішню суспільно-політичну ситуацію, стан додержання прав і свобод людини, зокрема щодо забезпечення принципів рівності прав користувачів соціальних мереж [9].

Хоча право на приватність (невтручання в особистий життєвий простір, захист конфіденційної інформації про особу) у міжнародному правовому полі є одним з основних і закріплено в Загальній декларації прав людини, Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та інших міжнародних документах, конституціях більшості країн світу, цифрові

Форми, методи і засоби виявлення, оцінювання і прогнозування загроз інформаційній безпеці України

трансформації змінюють і цю царину. Через щорічне збільшення кількості соціальних мереж, їхню інтегрованість з іншими соціальними сервісами повсякденного користування, а також особливості структури організації все-світньої мережі Інтернет виникають загрози гарантіям права особи на приватність. Спроби врегулювати цю проблему тривають, визначаються нові підходи в забезпеченні балансу права на конфіденційність користувачів та інформаційної безпеки держави [10].

Висновки. Основним завданням розвитку інформаційного суспільства в Україні є сприяння кожній людині на засадах широкого використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій: можливостей створювати інформацію і знання, користуватися й обмінюватися ними, виробляти товари та надавати послуги, повною мірою реалізуючи свій потенціал, підвищуючи якість свого життя і сприяючи сталому розвитку країни на основі цілей і принципів, проголошених Організацією Об'єднаних Націй, Декларації принципів та Плану дій, напрацьованих на всесвітніх зустрічах на вищому рівні з питань інформаційного суспільства.

Вибір цілей і методів протидії конкретним загрозам і викликам у сфері інформаційної безпеки України ста-

новить важливу проблему й левову частину діяльності з реалізації основних напрямів державної політики інформаційної безпеки. У межах вирішення цієї проблеми визначаються шляхи діяльності органів державної влади (відповідно компетенції), що потребує проведення детального аналізу соціального, економічного, політичного й інших станів суспільства, держави та особи, можливих наслідків вибору конкретних варіантів здійснення цієї діяльності.

Як основні платформи для об'єднання альтернативних думок та опозиційних структур сьогодні розглядаються не юридично зареєстровані політичні, громадські й інші організації, а їхні сайти в інтернеті або соціальні мережі.

У контексті забезпечення інформаційної безпеки держави діяльність медіазасобів, інтернету слід розглядати не лише з погляду необхідності протидії їй, якщо йдеться про протиправні дії, але й використання можливостей цих засобів для формування національного інформаційного простору, який адекватно відображатиме національні інтереси України. Саме в розгляді останнього сегмента й полягають перспективи подальших наукових розвідок.

Список використаних джерел

1. Ліпкан В. А., Сопілко І. М., Кір'ян В. О. Правові засади розвитку інформаційного суспільства в Україні : [монографія]. Київ : ФОП О. С. Ліпкан, 2015. 664 с.

2. Динаміка використання Інтернет в Україні: лютий–березень 2016 / Офіцій-

ний вебсайт КМІС. URL: riis.com.ua (дата звернення: 11.02.2024).

3. Слухай Н. Лінгвістичні маркери світоглядної маски суб'єкта масмедійної інтеракції. *Стратегічні комунікації в умовах гібридної війни: погляд від волонтера*

Forms, methods and means of detecting, assessing and anticipating information security threats to Ukraine

до науковця : [монографія]. Київ : НА СБ України, 2018. 518 с.

4. Діоріца І. Поняття і зміст кіберзагроз на сучасному етапі. *Адміністративне право і процес*. 2017. № 4. С. 99–107.

5. Галамба М. Інформаційна безпека України: поняття, сутність та загрози. URL: <http://www.nbu.gov.ua/infan/arxiv/arxiv0/207/01/28> (дата звернення: 12.02.2024).

6. Грабар І. Г., Грищук Р. В., Молодецька К. В. Безпекова синергетика: кібернетичний та інформаційний аспекти : монографія. Житомир, 2019. 279 с.

7. Черненко Т. Пріоритети державної інформаційної політики в умовах гібрид-

ної війни. *Стратегічні пріоритети*. 2015. Випуск 4 (37). С. 83–92.

8. Онищенко О. С., Горовий В. М., Попик В. І. та ін. Національні інформаційні ресурси як інтерактивний чинник соціокультурного середовища / НАН України, Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. Київ : НБУВ, 2014. С. 10–11.

9. Горбулін В. П. Світова гібридна війна: український фронт. Київ : НІСД, 2017.

10. Виноградова Г. Інформаційне право : навчальний посібник. Київ : МАУП, 2011. 144 с.

Стаття надійшла до редакції 27.02.2024

UDC 004.785.5

Tykva V. L.

INFLUENCE OF THE INTERNET ON PUBLIC OPINION

In today's conditions, the Internet is increasingly used to carry out diverse information influences. The global network provides ample opportunities for shaping public opinion, making community aware of political, economic and military decisions, influencing information resources of unfriendly countries and disseminating specially prepared information, including distorted one.

Mass media are also increasingly moving to the Internet, creating their own websites and posting information there. Some mass media have already ceased to be published in printed form, and exit only in electronic form. Also the service of social networks is spreading faster and faster.

The article considers the possibilities of the Internet and its growing influence on users, which contribute to the formation of a new digital public environment that allows society to control the government, express their opinions online on the most important issues through new digital communication channels and, accordingly, significantly influence social and political processes in the country.

At the same time, the Internet makes it possible to receive feedback from users. All this led to the fact that the Internet has taken a leading position and is chosen as a tool for information campaigns.

Along with the advantages of using the Internet for information and psychological impact, its shortcomings are analyzed. The place and influence of the Internet on public consciousness are studied. The essence, forms and methods of destructive information influences in social networks are revealed. The level of challenges and threats in the context of information security of a person, society and the state is determined.

Key words: *means of communication, information processing, manipulative influence, social thinking, social networks, propaganda, and technical capabilities.*